

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 383/2013-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. júna 2013 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej F. P., s. r. o., B., konajúca prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. B. F., vedené pod spisovými značkami: Rvp 13977/2012, Rvp 13978/2012, Rvp 13979/2012, Rvp 13980/2012, Rvp 13981/2012, Rvp 13982/2012, Rvp 13984/2012, Rvp 14093/2012, Rvp 14094/2012, Rvp 14095/2012, Rvp 14096/2012, Rvp 14098/2012, Rvp 14099/2012 a Rvp 14100/2012, ktorými namieta porušenie:

- svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Lučenec v konaniach vedených pod spisovými značkami: 8 Er 635/2008, 9 Er 445/2010, 6 Er 1058/2009, 6 Er 201/2008 a 6 Er 989/2008 a postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaniach vedených pod spisovými značkami: 14 CoE 256/2012 a uznesením z 13. augusta 2012, 15 CoE 156/2012 a uznesením zo 4. septembra 2012, 41 CoE 187/2012 a uznesením z 8. augusta 2012, 41 CoE 195/2012 a uznesením z 8. augusta 2012 a 41 CoE 193/2012 a uznesením z 8. augusta 2012,

- svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tiež porušenie čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Lučenec v konaniach vedených pod spisovými značkami: 6 Er 115/2009 a uznesením zo 17. februára 2012, 14 Er 451/2011 a uznesením z 27. decembra 2011, 6 Er 442/2010 a uznesením

zo 17. februára 2012, 21 Er 43/2011 a uznesením z 19. decembra 2011, 9 Er 40/2011 a uznesením z 21. decembra 2011, 5 Er 997/2010 a uznesením z 13. decembra 2011, 21 Er 60/2011 a uznesením z 22. decembra 2011, 21 Er 403/2010 a uznesením z 22. decembra 2011 a 6 Er 1058/2009 a uznesením zo 17. februára 2012 a

- svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaniach vedených pod spisovými značkami: 14 CoE 262/2012 a uznesením z 9. júla 2012, 2 CoE 126/2012 a uznesením z 31. júla 2012, 14 CoE 257/2012 a uznesením z 13. júla 2012, 2 CoE 294/2012 a uznesením z 31. júla 2012, 2 CoE 132/2012 a uznesením z 31. júla 2012, 16 CoE 77/2012 a uznesením z 31. mája 2012, 41 CoE 65/2012 a uznesením z 27. augusta 2012, 2 CoE 174/2012 a uznesením z 31. augusta 2012, 41 CoE 187/2012 a uznesením z 8. augusta 2012, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., vedené pod spisovými značkami: Rvp 13977/2012, Rvp 13978/2012, Rvp 13979/2012, Rvp 13980/2012, Rvp 13981/2012, Rvp 13982/2012, Rvp 13984/2012, Rvp 14093/2012, Rvp 14094/2012, Rvp 14095/2012, Rvp 14096/2012, Rvp 14098/2012, Rvp 14099/2012 a Rvp 14100/2012 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 13977/2012.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 15. novembra 2012 a 27. novembra 2012 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), ktorými namieta porušenie:

- svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Lučenec (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod spisovými značkami: 8 Er 635/2008, 9 Er 445/2010, 6 Er 1058/2009, 6 Er 201/2008 a 6 Er 989/2008 (ďalej len „napadnuté konania okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaniach vedených pod spisovými značkami: 14 CoE 256/2012 a uznesením z 13. augusta 2012, 15 CoE 156/2012 a uznesením zo 4. septembra 2012, 41 CoE 187/2012 a uznesením z 8. augusta 2012, 41 CoE 195/2012 a uznesením z 8. augusta 2012 a 41 CoE 193/2012 a uznesením z 8. augusta 2012 (ďalej spolu len „napadnuté konania krajského súdu“ a „napadnuté uznesenia krajského súdu“),

- svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a tiež porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom okresného súdu v konaniach vedených pod spisovými značkami: 6 Er 115/2009 a uznesením zo 17. februára 2012, 14 Er 451/2011 a uznesením z 27. decembra 2011, 6 Er 442/2010 a uznesením zo 17. februára 2012, 21 Er 43/2011 a uznesením z 19. decembra 2011, 9 Er 40/2011 a uznesením z 21. decembra 2011, 5 Er 997/2010 a uznesením z 13. decembra 2011, 21 Er 60/2011 a uznesením z 22. decembra 2011, 21 Er 403/2010 a uznesením z 22. decembra 2011 a 6 Er 1058/2009 a uznesením zo 17. februára 2012 (ďalej spolu len „napadnuté konania okresného súdu“ a „napadnuté uznesenia okresného súdu“) a

- svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom krajského súdu v konaniach vedených pod spisovými značkami: 14 CoE 262/2012 a uznesením z 9. júla 2012, 2 CoE 126/2012 a uznesením z 31. júla 2012, 14 CoE 257/2012 a uznesením z 13 júla 2012, 2 CoE 294/2012 a uznesením z 31. júla 2012, 2 CoE 132/2012 a uznesením z 31. júla 2012, 16 CoE 77/2012 a uznesením z 31. mája 2012, 41 CoE 65/2012 a uznesením z 27. augusta 2012, 2 CoE 174/2012 a uznesením z 31. augusta 2012, 41 CoE 187/2012 a uznesením z 8. augusta 2012 (ďalej spolu len „napadnuté konania krajského súdu“ a „napadnuté uznesenia krajského súdu“).

Sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá *inter alia* poskytovaním úverov z vlastných zdrojov. V rámci zmluvných vzťahov založených zmluvami o úvere sťažovateľka pristúpila po dohode k uzavretiu rozhodcovských doložiek, resp. rozhodcovských zmlúv, ktorými bola založená právomoc Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného S., a. s., B. Z dôvodu nesplnenia povinností zo strany dlžníkov bola sťažovateľka nútená domáhať sa splatenia pohľadávok aj s príslušenstvom prostredníctvom exekúcií na podklade exekučných titulov (rozsudkov rozhodcovského súdu). Okresný súd poveril súdneho exekútora vykonaním exekúcií, avšak v priebehu ich vykonávania následne *ex offo* exekúcie napadnutými uzneseniami vyhlásil za neprípustné a zastavil ich; na základe odvolaní sťažovateľky boli napadnuté uznesenia okresného súdu potvrdené napadnutými uzneseniami krajského súdu.

Sťažovateľka v sťažnostiach formuluje výhrady voči právnym záverom vyplývajúcim z napadnutých uznesení okresného súdu a krajského súdu, ktoré považuje za nesprávne z hľadiska právneho posúdenia relevantných hmotnoprávných ustanovení príslušných právnych predpisov vzťahujúcich sa na predmetné právne veci, a zároveň podáva vlastnú interpretáciu príslušných právnych predpisov aplikovateľných na právne veci, ktoré tvorili právny základ napadnutých konaní. Za relevantné pochybenie v postupe okresného súdu a krajského súdu sťažovateľka považuje predovšetkým skutočnosť, že o zastavení uvedených exekučných konaní bolo rozhodnuté bez toho, aby bolo predtým prerušené konanie, resp. rozhodnuté o návrhu sťažovateľky na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) z dôvodu nutnosti podania žiadosti Súdnemu dvoru Európskej únie o rozhodnutie o predbežnej otázke podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Sťažovateľka tiež tvrdí, že v jej veciach konajúce súdy nesprávne aplikovali ustanovenia smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.

Vo vzťahu k namietanému postupu krajského súdu v napadnutých konaniach sťažovateľka osobitne v časti sťažností zdôrazňuje, že k namietanému porušeniu jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru malo dôjsť

tým, že krajský súd nenariadil pojednávanie, „aj keď k tomu bol podľa zákona povinný... a... neprihliadol k odvolacím dôvodom, ktoré uviedol sťažovateľ vo svojom odvolaní... prakticky prevzal závery a nadväznú argumentáciu súdu prvého stupňa, pričom však z obsahu tohto uznesenia nevyplývajú také skutočnosti, ktoré by poukazovali na to, že došlo týmto súdom k reálnemu preskúmaniu rozhodujúcich otázok... svoj postoj však odvolací súd žiadnym legitímnym spôsobom neodôvodnil“.

Sťažovateľka na základe argumentácie uvedenej v sťažnostiach navrhuje, aby ústavný súd rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu a tiež porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutých konaniach a napadnutými uzneseniami, ako aj porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom krajského súdu v napadnutých konaniach a jeho napadnutými uzneseniami, napadnuté uznesenia okresného súdu a krajského súdu zruší a veci vráti na ďalšie konanie a zároveň jej prizná primerané finančné zadosťučinenie, ako aj úhradu trov konania.

Súčasťou sťažností je aj návrh na odklad vykonateľnosti napadnutých uznesení krajského súdu v súlade s § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K spoločnému prerokovaniu vecí

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha vecí to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov. Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah prerokovaných sťažností a z ich obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť, a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľky, okresného súdu a krajského súdu, proti ktorým tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd, aplikujúc označené právne normy, tak, že predmetné sťažnosti spojil na spoločné konanie (bod 1 výroku tohto uznesenia).

II.2 K postupu okresného súdu a krajského súdu v napadnutých konaniach a k ich napadnutým uzneseniam

II.2.1 K postupu okresného súdu v napadnutých konaniach a k jeho uzneseniam

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažovateľka sťažnosťami napáda postup okresného súdu v napadnutých konaniach a jeho napadnuté uznesenia, ktorými okresný súd vyhlásil exekúcie za neprípustné a zastavil ich.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľka využila svoje právo podať proti napadnutému postupu okresného súdu v napadnutých konaniach a jeho napadnutým uzneseniami odvolania, o ktorých bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaniach sťažovateľky v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosti v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci.

II.3.2 K postupu krajského soudu v napadnutých konáních a k jeho uznesením

Zo zistení ústavného soudu vyplýva, že proti napadnutým uznesením krajského soudu podala sťažovateľka dovolania (rôzne od septembra 2012 do konca roka 2012), o ktorých do dňa predbežného prerokovania sťažností Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako dovolací súd ešte nerozhodol.

Pri posudzovaní sťažností v tejto časti ústavný súd taktiež vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného soudu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného soudu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného soudu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorej uplatnenie nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného soudu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

V danom prípade sťažovateľka subsidiárne postavenie ústavného soudu pri ochrane základných práv a slobôd síce akceptovala tým, že podala vo svojich veciach dovolania ešte predtým, ako podala sťažnosti ústavnému soudu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd v tejto súvislosti odkazuje aj na svoju doterajšiu judikatúru (m. m. IV. ÚS 177/05), podľa ktorej vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, nemožno rozumieť už samotné podanie posledného z nich oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom. V okolnostiach daných prípadov sťažovateľka podaním dovolaní, ako aj podaním sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvorila stav, keď by o jej veciach mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty prijateľné. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho soudu

vo veci sťažovateľky predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažností ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu ako predčasné (m. m. IV. ÚS 142/2010).

V rozhodovacej činnosti ústavného súdu sa ustálil právny názor (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09), podľa ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Zároveň ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre uvádza (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je preto dôvodné, aby sťažovateľka v prípade podania dovolania podala zároveň aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že jej dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. novembra 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54).

Pozornosti ústavného súdu neušlo, že sťažovateľka v petite sťažnosti vedenej pod sp. zn. Rvp 13979/2012 týkajúcej sa konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 6 Er 115/2009 nesprávne uviedla dátum vydania napadnutého uznesenia krajského súdu (13. september 2012), pričom z k sťažnosti pripojeného napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že toto bolo vydané 9. júla 2012. Uvedenú skutočnosť ústavný súd považoval za písársku chybu, a preto pri rozhodovaní vychádzal z pripojeného uznesenia.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosti sťažovateľky v tejto časti uplatnením zásady *ratio temporis* ako neprípustné podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na celkové odmietnutie sťažností podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd sa bližšie nezaoberal argumentáciu v nich obsiahnutou.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. júna 2013